

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
XƏZƏR UNIVERSİTETİ
TƏBİƏT ELMLƏRİ VƏ MÜHƏNDİSLİK FAKÜLTƏSİ
HƏYAT ELMLƏRİ DEPARTAMENTİ

BAYTARLIQ CƏRRAHİYYƏSİ - 1

SİLLABUS

Tədris ili və semestri

2024/2025-ci tədris ilinin payız semestri

Müəllim: Çiçək Əliyeva

Razılaşdırılmışdır

Təsdiq edirəm

Departament müdiri

b.ü.f.d. C.M.Eldarova

S İ L L A B U S

Baytarlıq Cərrahiyyəsi 1

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	VET 485, Baytarlıq cərrahiyyəsi-1, 6 AKTS	
	Departament	Həyat Elmləri	
	Program	Bakalavr	
	Tədris semestri	2024/2025-ci tədris ilinin payız semestri	
	Fənni tədris edən müəllim	Əliyeva Çiçək Vəli qızı	
	E-mail:	ciceksuleymanova3@gmail.com cicek.suleymanova@afsa.gov.az	
	Telefon:	Tel: +994519263143 +994558013285	
	Mühazirə otağı/Cədvəl	Elşən Mehdiyev küç. (Bakıxanov kampusu)	
	Məsləhət saatları	Tələbələrə razılaşmadan sonra vaxt təyin ediləcək	
Tədris dili	Azərbaycan		
Fənnin növü	Məcburi		
Dərslilər və əlavə ədəbiyyat	<p>Əsas dərslilər:</p> <ol style="list-style-type: none"> Akın, F., Samsar , E. (2003) Klinik Tanı Yöntəmləri. Ders Kitabı. Medipres. Malatya. Aslanbey D. (2002) Veteriner Genel Operasyon Bilgisi. Ders Kitabı. Medipres. Malatya. Slatter, D (2003) Textbook of Small Animal Surgery. Vol I-II. W.B. Saunders Comp. Philadelphia.U.S.A. Fossum TW(2007) Small Animal Surgery, Third Ed.,Mosby, Elsevier T.İsgəndərov Ümumi və Xüsusi baytarlıq cərrahiyyəsi Gəncə 2011 T.İsgəndərov - Baytarlıq Cərrahiyyəsindən Praktikum - 2015 		
Tədris metodları	Mühazirə	x	
Tədris metodları	Qrup müzakirəsi	x	
	Seminar	x	
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Fərdi mövzuda prezentasiya	Semestr ərzində	15
	Davamiyyət	Semestr ərzində	5
	Quiz		10
	Araşq imtahanı		30
	Final imtahanı		40
	Yekun		100
Kursun təsviri	<p>Ümumi baytarlıq cərrahiyyəsi tərəfindən aşağıdakı məsələlər işlənilib hazırlanır və istehsalatda tətbiq edilir: travmatizmin profilaktikası, qan köçürmə, toxuma preparatları, patogenetik üsullar (novokain blokadaları, novokain məhlulunun vena daxilinə yeridilməsi), lazerlə müalicə, ultrasəsle müayinə və müalicə, yeni polimerlərin istifadəsi. Ümumi baytarlıq cərrahiyyəsi travmatizmin bütün növlərini və onu əmələ gətirən səbəbləri, heyvanların növ reaktivliyini, travma əmələ gətirən amillərə və infeksiyaya qarşı orqanizmin cavab reaksiyasını, kliniki immunologiyanın bəzi aspektlərini, etioloji və patogenetik müalicə prinsiplərini, refleksoterapiyanı və digər məsələləri öyrənir. Bu fənn cərrahi xəstəlikləri əmələ gətirən şərait və səbəbləri (etiologiya), onların inkişaf mexanizmini və qanunauyğunluqlarını (patogenezi), həmçinin bu xəstəliklərin xüsusiyyətlərini, ümumi kliniki nişanələrini və gedişinin qanunauyğunluqlarını (semiotika) aydınlaşdırır.</p>		
Kursun məqsədləri	<p><i>Ümumi məqsəd:</i> Ümumi baytarlıq cərrahiyyəsinin tövsiyələri aşağıdakıları öyrənməkdən ibarətdir: cərrahi xəstəliklərin ümumi prinsipləri və tanınma üsulları (diaqnostika), regenerasiya-bərpa proseslərinin və sağalmanın bioloji və kliniki qanunauyğunluqları, sağalma prosesini sürətləndirən daxili və xarici şərait, xəstəliyin aqibəti (proqnoz); travma, infeksiya və maddələr mübadiləsi pozulmasından yaranan xəstəliklərin müalicə prinsipləri;</p>		

	<p>xəstə heyvanların pəhriz yemlərlə təmin edilməsi və saxlama şəraiti, cərrahi xəstəliklərin ümumi profilaktika üsulları; heyvandarlıq fermalarında cərrahi işin təşkili və texnoloji prinsipləri. Müalicə və profilaktika tədbirlərini effektiv aparmaq üçün baytar həkimi müasir diaqnostika üsullarına yiyələnməli, xəstəliklərin patogenezi yaxşı bilməli, orqanizmin müdafiə-uyğunlaşma reaksiyalarını tənzimləməyi bacarmalıdır.</p> <p><i>Xüsusi məqsədlər:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tələbələrin akademik potensialını aşkarlamaq, onları elmə həvəsləndirmək və onların öz potensiallarını realizə etməyə yardımçı olmaq. - Tələbələrə bioloji tədqiqatların hazırkı və gələcək elmin inkişafı üçün vacibliyini mənimsətməkdir. <p>Tələbələrin kursda iştirakını həvəsləndirmək, qarşılıqlı hörmət və anlayış mühitini təmin etmək.</p>
<p>Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri</p>	<p>Kursun sonunda tələbələr nəyi biləcəklər:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yara növlərinin təyin edilməsi - Cərrahi alət və ləvazimatların tanınması - Cərrah əlinin hazırlanma qaydalarını - Cərrahi alətlərin sterilizasiyası - Əməliyyat öncəsi hazırlıq və anesteziya prinsipləri - Ayrı-ayrı üzvlər üzrə cərrahi xəstəliklərin təfriqini
<p>Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)</p>	<p>Dərsin təşkili</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fənnə aid ümumi xarakterli məlumatlar mühazirə zamanı tələbələrə çatdırılacaqdır. - Yeni mövzu əyani vasitələrin (PPT və video fayllar) nümayişi ilə izah ediləcəkdir. - Aralıq və final imtahanları öncəsi tələbələrin mənimsəmə səviyyələri (<i>Quiz</i>) yoxlanılacaqdır. - Semestr ərzində fərdi mövzuda prezentasiyaların verilməsi vacibdir. Prezentsiya vaxtı, sonunda müzakirə də daxil olmaqla 15-dəqiqədən artıq olmamalıdır. Prezentsiyanın özü isə çap olunmuş variantda təhvil verilməlidir. Prezentsiya mövzuları və qaydaları haqda dərsdə daha geniş tanışlıq olunacaqdır. - Semestr ərzində 6 fərdi seminar işinin aparılması vacibdir. Laboratoriya dərində ağ xalat geyilməlidir. Laborator işinin nəticələri dəftərdə protokollaşdırılmalıdır və bu da müəllim tərəfindən qiymətləndiriləcəkdir. - Laborator məşğələləri zamanı tələbələrin əvvəlki mövzunu mənimsəmələri, laborator işlərinin prinsipləri <u>şifahi və yazılı sorğunun keçirilməsi</u> ilə hər dərs qiymətləndiriləcəkdir, semestrin sonunda isə orta qiymət çıxarılacaqdır (<i>Laboratoriya işlərinin nəticələri ilə birgə fəallıq kimi ümumi qiymətləndiriləcəkdir</i>). - <i>Bu qaydalarla dərində daha geniş tanışlıq olunacaqdır</i> <p>Davamiyyət</p> <p>Tələbələrin bütün dərslərdə iştirakı vacibdir. Tələbələr müəyyən səbəblərdən dərslərin buraxılması (xəstəlik, ailə vəziyyəti və s.) haqqında məlumatı fakültə dekanlığına təqdim etməlidirlər. 25%-dən artıq dərs buraxan tələbələr imtahana buraxılmır.</p> <p>Dərsə gecikmələr və ya digər dərs pozuntuları</p> <p>Dərsə 10 dəqiqədən artıq gecikən tələbəyə qayıb yazılır və tələbə dərs saatına buraxılır.</p> <p>Yoxlama işi (Quiz)</p> <p>Müəllimə və dekanlığa qabaqcadan məlumat verilən səbəblərdən yoxlama işində iştirak etməyən tələbə yoxlama işini növbəti həftədə yaza bilər.</p> <p>İmtahanlar</p> <p>Tələbənin imtahanda iştirakı və ya imtahanın buraxılması ilə bağlı bütün məsələlər fakültə rəhbərliyi tərəfindən həll olunur.</p> <p>Aralıq və yekun imtahanı mövzuları tələbələrə imtahandan öncə verilir. Aralıq imtahanının sualları yekun imtahanında təkrarlanmır.</p> <p>İmtahan qaydalarının pozuntuları</p> <p>Aralıq və yekun imtahanları vaxtı tələbə tərəfindən imtahanın gedişini pozmaq və köçürülmələr qadağandır. Bu qaydaya riayət etməyən tələbələrin imtahan işi ləğv olunur və tələbə 0 (sıfır) qiymət ilə imtahandan kənarlaşdırılır.</p> <p>Fənni bitirmək qaydası</p> <p>Universitetin qaydalarına müvafiq olaraq kursu bitirmək üçün ümumi müvəffəqiyyət faizi 60% və yuxarı hesab edilir. Kəsiri olan tələbə bu fənni növbəti semestr və ya növbəti il təkrarən götürə bilər.</p> <p>Tələbələrin davranış qaydaları</p> <p><i>Dərs zamanı dərs prosesini və etik qaydaları pozmaq, həmçinin tələbələr arasında icazəsiz müzakirələr və mobil telefonlardan istifadə qadağandır.</i></p>

MÖVZULAR ÜZRƏ SAATLARIN TƏXMİNİ BÖLGÜSÜ VƏ TƏQVİM TƏQVİM-TEMATİK PLAN

Həftələr	Tarix	Bölmə və mövzuların adı	Dərslilər və müvafiq fəsilər
I	19.09.2024	Heyvanlarda travmatizm, travma haqda anlayış, travmanın növləri, səbəbləri və təsnifatı	Əsas dərslilik 6, səh 6-20
II	26.09.2024	Travmaya qarşı orqanizmin ümumi və Yerli cavab reaksiyası Heyvanların təsbit qaydaları	Əsas dərslilik 6, səh 21-31
III	03.10.2024	Sterilizasiya qaydaları və növləri, avtoklavdan istifadə Cərrahi müayinə üsulları	Əsas dərslilik 7, səh. 25-30
IV	10.10.2024	Cərrahi infeksiya. Aerob, anaerob, Çürüdücü və spesifik infeksiyalar Cərrah əlinin hazırlanması və cərrahi alətlər	Əsas dərslilik 6, səh 31-47
V	17.10.2024	Açıq mexaniki zədələnmələr yaralar Anesteziya növləri	Əsas dərslilik 6, səh. 47-70
VI	24.10.2024	Yaranın cərrahi təmizlənməsi tikiş materialları	Əsas dərslilik 6, səh. 70-99 Dərslilik 7, səh. 85-90
VII	31.10.2024	Qapalı mexaniki zədələnmələr Qanaxma və onun durdurulması	Əsas dərslilik 6, səh. 100-114
		Araıq imtahanı	
VIII	07.11.2024	Termiki və kimyevi zədələnmələr	Əsas dərslilik 3, Fəsil 5, səh. 80-92
IX	14.11.2024	Dəri xəstəlikləri	Əsas dərslilik 2 səh. 100-120
X	21.11.2024	Qan və limfa damarlarının xəstəlikləri Sinir sisteminin xəstəlikləri	Əsas dərslilik 1, səh 140-180
XI	28.11.2024	Əzələ, vətər, vətər yatağı, selikli və Sinovial kisələrin xəstəlikləri	Əsas dərslilik 4, səh. 70-78
XII	05.12.2024	Sümük və oynaq xəstəlikləri	Əsas dərslilik 6, səh 160-180
XIII	12.12.2024	Şişlər	Əsas dərslilik 4, səh 80-93

XIV	19.12.2024	Orqan və toxumaların ölməsi. Donma və yanma	Əsas dərslik 6, səh. 180-193
XV	26.12.2024	Kiçik ev heyvanlarında cərrahi yaralar	Əsas dərslik 6, səh 200-207
		Final imtahan	

Bu tədris proqramı fənn haqqında tam məlumatı özündə əks etdirir və hər hansı dəyişiklik barədə öncədən xəbər veriləcəkdir.